

کشورهای مشترک‌المنافع به جمع منتقدان رژیم صهیونیستی پیوستند

شناسایی آنگلو ساکسونی

گزارش

۱۰۸ سال پس از صدور بیانیه بالفور توسط دولت وقت لندن که به تشکیل رژیم صهیونیستی انجامید، بریتانیا به همراه کانادا و استرالیا، کشور فلسطین را به رسمیت شناختند. این سه کشور اولین اعضای گروه هفت و همچنین از متحدان دیرینه اسرائیل هستند که چنین گامی برمی دارند.

مارک گارنی، نخست‌وزیر کانادا، آنتونی آلبانیز، نخست‌وزیر استرالیا و کی‌یر استارمر، نخست‌وزیر بریتانیا این تصمیم را در روز یکشنبه و یکی پس از دیگری اعلام کردند. استارمر خصوصاً با فشار فزاینده‌ای از سوی مردم بریتانیا و حزب خود برای اتخاذ موضعی سخت‌تر علیه جنایات اسرائیل در غزه مواجه است. اعلامیه‌های به ظاهر نیویورک منتشر شد؛ جایی که انتظار می‌رود فرانسه و پرتغال نیز کشور فلسطین را به رسمیت بشناسند. مارک گارنی در بیانیه‌ای اعلام کرد که اسرائیل به طور سیستماتیک برای جلوگیری از ایجاد کشور فلسطین عمل می‌کند. نخست‌وزیر استرالیا نیز گفت که این گام همراه با کانادا و بریتانیا بخشی از تلاش بین‌المللی برای راه‌حل به اصطلاح دوکشوری است.

این اقدام هماهنگ انزوای دیپلماتیک بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل را عمیق‌تر خواهد کرد. اما تاکنون تأثیر چندانی در مهار حملات علیه غزه نداشته است؛ حملاتی که نزدیک

گزارش

وحید کیانی

گروه بین الملل

در بحبوحه تردیدهای کشورهای خلیج فارس نسبت به تضمین‌های امنیتی واشنگتن، عربستان سعودی و پاکستان پیمان دفاع متقابل استراتژیک را امضا کردند که نشان‌دهنده آمادگی ریاض برای جبران شکاف‌های ملموس در حمایت ایالات متحده است. این پیمان که بیان می‌کند «هرگونه تجاوز علیه هر یک از دو کشور به منزله تجاوز علیه هر دو تلقی خواهد شد»، به طور مشترک توسط محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی و شهbaz شریف، نخست‌وزیر پاکستان در ریاض اعلام شد. این توافق کمتر از دو هفته پس از حمله اسرائیل به رهبران حماس در دوحه و نشست اضطراری کشورهای عربی و اسلامی امضا شد.

چرا حالا؟

این پیمان در شرایطی امضا شده که حسن نامنی سراسر منطقه خلیج فارس را در بر گرفته است. حملات ۹ سپتامبر اسرائیل به دوحه که با هدف ترور رهبران حماس در حال مذاکره برای پیشنه‌های آتش‌بس انجام گرفت، پایتخت‌های خلیج فارس را شدیداً نگران کرد. حمله اخیر به دوحه باعث برگزاری نشست اضطراری کشورهای عربی و اسلامی شد. اما آنچه قرار بود پاسخی قاطع به حمله اسرائیل باشد، عمدتاً نمادین از آب درآمد و قطعنامه این نشست فاقد اقدامات مشخص بود.

حسن الحسن، پژوهشگر ارشد سیاست خاورمیانه در مؤسسه بین‌المللی مطالعات استراتژیک لندن گفت: «از منظر سعودی، این توافق برای پرکردن خلأ بازدارندگی راهبردی و متعارف در برابر اسرائیل هسته‌ای طراحی شده است.» اما یک مقام ارشد سعودی در پاسخ به سوألی درباره زمان‌بندی این توافق مدعی شد: «این توافق نتیجه سال‌ها گفت‌وگوست. این پاسخی به طرف خاص یا رویدادهای خاصی نیست، بلکه نهایی‌سازی همکاران عمیق و دیرینه بین دو کشور است.»

با این حال، عزیز الغاشیان، پژوهشگر ارشد غیرمقیم مجمع بین‌المللی خلیج فارس احتمال داد که قطعنامه ضعیف نشست دوحه بر زمان‌بندی تصمیم ریاض تأثیر گذاشته باشد. او

به ۶۶ هزار فلسطینی را شهید کرده و بخش بزرگی از این منطقه را ویران ساخته است.

فهرست رو به رشد کشورهایی که چنین موضعی گرفته‌اند، نشان‌دهنده آن بوده که چگونه قتل‌عام و کشتار رژیم صهیونیستی در غزه مواضع دیپلماتیک دیرینه را متزلزل ساخته است. تغییر موضع بریتانیا بویژه با توجه به تاریخچه و همدستی این کشور در اشغال سرزمین‌های فلسطینی که در اوایل قرن بیستم و پس از دادن وعده‌های مبهم و متناقض به عرب‌های بومی این منطقه رخ داد، اهمیت ویژه‌ای دارد.

دنیل لوی، مدیر مؤسسه تحقیقاتی پروژه ایالات متحده/خاورمیانه گفت: «ولت بریتانیا امیدوار است که این اقدام دوره‌ای طولانی‌تر از آرامش، بدون نیاز به اقدامات بیشتر را برایش به ارمغان بیاورد.» او افزود: «اما اگر اقدامات اسرائیل همچنان به همان اندازه فاحش، تهاجمی و جنایتکارانه باشد که اکنون هست، بسیار بعید است این امر به نتیجه برسد.» لوی خاطرنشان کرد: «بریتانیا همراه با دیگرکشورها زیر ذره‌بین قرار خواهند گرفت که به رسمیت‌شناختن فلسطین چه تغییری ایجاد کرده است؟ پاسخ این خواهد بود که هیچ و فشار برای اقدامات مؤثرتر دوباره شدت خواهد گرفت.»

هیأت فلسطینی ساکن در لندن اعلام کرد که قصد دارد روز دوشنبه، مراسمی برای برافراشتن پرچم در دفتر کوچک خود در محله همرسمیت با حضور مقامات فلسطینی و بریتانیایی برگزار کند. سال‌هاست که پرچم فلسطین در این مکان برافراشته شده، اما

اکنون بر ساختمانی که دولت میزبان آن را سفارتخانه می‌داند، به اهتزاز درخواهد آمد.

محرك اقدام بریتانیا

این اقدام که مدت‌ها انتظارش می‌رفت و مورد انتقاد آمریکا و اسرائیل قرار گرفته، باعث خواهد شد که سه کشور مشترک‌المنافع به همراه فرانسه و چند کشور دیگر، این هفته در مجمع عمومی سازمان ملل متحد به طور رسمی دولت فلسطین را به رسمیت بشناسند. در ماه جولای و پس از آنکه امانوئل مکرون، رئیس‌جمهوری فرانسه گفت که این اقدام را انجام خواهد داد، استارمر برنامه خود را برای برداشتن این گام تاریخی اعلام کرد. او تحت فشار شدید نمایندگان حزب کارگر بود تا این مسیر را دنبال کند. استارمر در یک بیانیه تلویزیونی اظهار کرد: «امروز برای احیای امید به صلح برای فلسطینی‌ها، بریتانیا رسماً دولت فلسطین را به رسمیت می‌شناسد.» استارمر با انکار اینکه اقدامش «یاداشی برای حماس» است، افزود که به مقامات دستور داده تا تحریم‌های بیشتری علیه این گروه تهیه کنند.

در آن زمان، استارمر متعهد شده بود که اگر اسرائیل «گام‌های اساسی» برای بهبود بحران انسانی در غزه بردارد، پیش از نشست ماه سپتامبر سازمان ملل این اقدام را انجام خواهد داد. در ماه جولای، استارمر گفته بود که به رسمیت شناختن دولت فلسطین توسط بریتانیا پیش خواهد رفت، مگر اینکه اسرائیل شرایطی از جمله آتش‌بس در غزه و تعهد به صلح

بلندمدت که به راه‌حل دو کشوری منجر شود را برآورده کند. بریتانیایی‌ها می‌خواستند که اسرائیل این خواسته‌ها را برآورده کند و از آن زمان، اسرائیل حمله خود به شهر غزه را تجدید کرده و حمله‌ای را با هدف قرار دادن مقامات حماس در قطر، متحد آمریکا که میزبان مذاکرات آتش‌بس

است، انجام داد. نمایندگان حزب کارگر از استارمر می‌خواستند که بسیار سریع‌تر و قاطع‌تر در انتقاد از اسرائیل اقدام کند. یکی از وزرای کابینه به روزنامه فایننشال تایمز گفت: «پاسخ ما به وضعیت غزه باعث جدایی بسیاری از رأی‌دهندگان حزب کارگر، بویژه

نخستین گناه

برش

دینا بوتو، وکیل حقوق بشر فلسطینی و مشاور سابق محمود عباس، رئیس تشکیلات خودگردان فلسطینی گفت اقدام لندن خوشایند بوده اما ابراز تأسف کرد که تنها پس از رسیدن غزه به این سطح بحرانی انجام گرفته است. او گفت: «همه بر به‌رسمیت‌شناختن فلسطین متمرکز شده‌اند در حالی که غزه در حال نابودی است.» او افزود، جایگاه رو به رشد بین‌المللی فلسطین به عنوان کشوری رسمی می‌تواند به روشن شدن مناقشه در عرصه جهانی کمک کند.

بوتو گفت بریتانیا با توجه به نقش تاریخی‌اش، مسئولیت ویژه‌ای برای به رسمیت‌شناختن کشور فلسطین دارد. او توضیح داد که اعلامیه بالفور بریتانیا در سال ۱۹۱۷ یکی از اولین و تأثیرگذارترین فراخوان‌ها برای ایجاد «میهنی» یهودی در سرزمین‌های تحت قیمومیت بریتانیا بود. او افزود که بسیاری از قوانینی که اسرائیل هنوز برای بازداشت فلسطینیان بدون نظارت قضایی استفاده می‌کند، به دوره قیمومیت بریتانیا بازمی‌گردد. بوتو گفت: «با توجه به اینکه

رأی‌دهندگان مسلمان شده است.» او افزود: «نمی‌اید انتظار داشته باشیم که آنها به حزب بازگردند.» اسرائیل همچنین برنامه‌های خود برای گسترش شهرک‌های یهودی‌نشین در کرانه باختری، از جمله یک مجموعه جنجالی حدود ۳ هزار واحدی در نزدیکی قدس را که

طبق قوانین بین‌المللی غیرقانونی هستند، تسریع بخشیده است. این پروژه که به طرح «ای۱» معروف است، ضربه‌ای نهایی به امیدها برای ایجاد کشور فلسطین یکپارچه تلقی می‌شود، زیرا عملاً کرانه باختری را به دو بخش تقسیم می‌کند و قدس شرقی را که فلسطینی‌ها آن را پایتخت خود می‌دانند از بقیه این سرزمین جدا می‌کند. حدود ۱۵۰ عضو سازمان ملل متحد پیش‌تر دولت فلسطین را به رسمیت شناخته اند.

انزوی روزافزون

اسرائیل همراه با ترامپ و بسیاری از مقامات دولت آمریکا، جنبش رو به رشد دولت‌هایی که کشور فلسطین را به رسمیت می‌شناسند، محکوم کرده است. در عین حال، رژیم صهیونیستی به دلایلی از جمله تهاجم نظامی اخیرش به شهر غزه و ادامه گسترش شهرک‌های غیرقانونی در کرانه باختری اشغالی، روزه‌روز در صحنه جهانی منزوی‌تر شده و ششم رهبران بین‌المللی را نیز برانگیخته است.

هفته گذشته، یک کمیسیون مستقل بین‌المللی سازمان ملل متحد اعلام کرد، نسل‌کشی در غزه در حال وقوع است. گزارش این کمیسیون، بنیامین نتانیاهو و دیگر رهبران ارشد اسرائیلی را به تحریک به نسل‌کشی متهم کرد. وزارت امور خارجه اسرائیل یافته‌های این گزارش را به‌طور قاطع رد کرد و خواستار انحلال این کمیسیون شد. هنوز جدول زمانی برای جلسه دادگاه بین‌المللی دادگستری در مورد پایبندی اسرائیل به کنوانسیون بین‌المللی پیشگیری از نسل‌کشی تعیین نشده، اما ناظران پیش‌بینی می‌کنند که این جلسه پیش از سال ۲۰۲۷ برگزار نشود.

کاخ سفید نیز در راستای حمایت دیرینه خود از رژیم صهیونیستی، قطعنامه سازمان ملل علیه جنگ غزه را وتو کرد و این هفته، مانع سفر نمایندگان ارشد فلسطینی به این سازمان برای مذاکرات شد و به اعضای این هیأت روایتید اند.

پاکستان نیز با اشاره به اینکه از زمان تأسیس، چشم‌انداز پاکستان پان‌اسلامیستی بوده، خاطرنشان کرد: «پاکستان توان نظامی دارد و در مقابل، آنچه به دست می‌آورد، تقویت اقتصادی است. پاکستان گزینه راهبردی تازه‌ای برای کشورهای خلیج فارس است.»

از نظر اقتصادی، حمایت عربستان سعودی به همان اندازه اهمیت دارد. الیزابت ترلکلد، مدیر برنامه آسیای جنوبی مرکز استیمسون اذعان کرد: «این توافق جایگاه پاکستان به عنوان یک بازیگر کلیدی امنیتی در خاورمیانه را تثبیت می‌کند و در عین حال، توانایی پاکستان برای تکیه بر عربستان سعودی به عنوان شریکی برای امنیت انرژی و حمایت اقتصادی را تقویت می‌کند.» پانده کرد: «پاکستان همیشه کمبود پول داشته و عربستان سعودی مقدار زیادی سرمایه دارد.» او پیش‌بینی کرد که طی ماه‌های آینده شاهد اعلام سرمایه‌گذاری‌های سعودی در این کشور خواهیم بود.

ریاض پیش‌تر مبالغه‌نگفتی به پاکستان اختصاص داده است. در اکتبر ۲۰۲۴، دو کشور توافق‌هایی به ارزش ۲.۸ میلیارد دلار در زمینه سرمایه‌گذاری سعودی در بخش‌های مختلف امضا کردند. مدت‌هاست که عربستان سعودی در پتروشیمی، انرژی، و معدن و زیرساخت‌های پاکستان سرمایه‌گذاری کرده است؛ از جمله قراردادهای ۲۰ میلیارد دلاری که در جریان سفر سلطنتی در سال ۲۰۱۹ اعلام شد.

اما غفران حسین، کارشناس امنیتی معتقد است که این توافق «بیشتر وزن نمادین دارد تا استراتژیک». او توضیح داد: «برای عربستان سعودی، همکاری با یک قدرت نظامی دارای قابلیت‌های هسته‌ای از نظر ظاهری مطلوب است. برای پاکستان، این توافق اهمیت دوباره‌ای در صحنه منطقه‌ای فراهم می‌آورد؛ چیزی که طی سال‌های اخیر برای دستیابی به آن تلاش کرده است.» پانده نیز درباره خوانش بیش از حد از جنبه نظامی این پیمان محتاط است. او گفت: «اگر درگیری هند و پاکستان رخ دهد، ممکن است (ریاض) از آن (اسلام‌آباد) حمایت دیپلماتیک کند. ممکن است حمایت اقتصادی ارائه دهد. اما آیا از جت‌های جنگنده خود برای حمله به هند استفاده خواهد کرد؟ فکر نمی‌کنم چنین اتفاقی بیفتد.»

فهرست

رو به رشد

کشورهایی که

چنین موضعی

گرفته‌اند،

نشان‌دهنده

آن بوده

که چگونه

قتل‌عام و

کشتار رژیم

صهیونیستی

در غزه مواضع

دیپلماتیک

دیرینه را

متزلزل

ساخته است

پژوهشگر

ارشد سیاست

خاورمیانه

در مؤسسه

بین‌المللی

مطالعات

استراتژیک

لندن گفت:

از منظر

سعودی، این

توافق برای

پرکردن خلأ

بازارزدگی

راهبردی و

متعارف در

برابر اسرائیل

هسته‌ای

طراحی

شده است

بوده به سطح دیگری ارتقا می‌دهد. این توافق روابط چندجانبه بین شرکای استراتژیک دیرینه را بیش از پیش تقویت کرده است.»

این همکاری طولانی‌مدت شاهد حضور نیروهای پاکستانی در عربستان سعودی بوده که در ظرفیت‌های مختلف، از جمله ارائه پشتیبانی مشاوره‌ای در جریان اشغال مسجدالحرام در سال ۱۹۷۹ و جنگ خلیج فارس در سال‌های ۹۰ و ۹۱ که طی آن، پاکستان حدود ۱۱ هزار نیرو به عربستان سعودی اعزام کرد تا به دفاع از خاک این کشور کمک کند، فعالیت کرده‌اند. امروزه، حدود ۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰ پرسنل نظامی پاکستانی در پادشاهی مستقر هستند.

آنچه پاکستان به دست می‌آورد

برای پاکستان، این پیمان هم دستاوردهای نمادین و هم اقتصادی به همراه دارد. پانده خاطرنشان کرد: «پاکستان همیشه خود را به‌عنوان یک قدرت فرمانطقه‌ای می‌بیند.» حفاظت از دو مکان مقدس مسلمانان، مکه و مدینه، «برای پاکستان از نظر نمادین بسیار بزرگ است.» مشاهد حسین، رئیس پیشین کمیته دفاعی سنای